

Ліси зцілюють тіло, а книга - душу

Біблія

№ 4 (55)
2019
(квітень)

ТЕРАПЕВТ

Видається з 1 жовтня 2014 року

Бюлетень Наукової бібліотеки
Харківського національного медичного університету

Бунтарська «Енциклопедія» епoxyи Просвітництва

*Бібліотечна скарбниця:
по сторінках рідкісних та цінних видань*

C. 3-5

Зміст

Бібліотечна скарбниця:

по сторінках рідкісних та цінних видань

Бунтарська «Енциклопедія» епохи Просвітництва

Т. Костюкевич.....С. 3-5

Читання зі смаком

Квітень з жіночим обличчям

Р. Вороніна.....С. 6-7

Відданість бібліотечній професії

К юбилею Аллы Ивановны Журавель (інтерв'ю)

И. Жук, Т. Белякова.....С. 8-10

Харків медичний

Ілля Ілліч Мечников

С. Кравченко, Л. Скрипченко.....С. 11

Фотопогляд

Бекетовские особняки. Часть 2

В. Вискова.....С. 12

Хроніка подій

Методичні семінари для науковців університету

Наші гості

Школа бібліотечного журналіста

Бібліотечні уроки для першокурсників

Знайомимо з творами про медицину

Збори колективу й підвищення кваліфікації

Редакція.....С. 13-16

Не робочим місцем єдиним

Р. Вороніна.....С. 17

МІСЦЕ СТУДЕНТСЬКИХ АКТИВНОСТЕЙ — УНІВЕРСИТЕТСЬКА БІБЛІОТЕКА

Medtechnology

Підготовка англомовних студентів до Крок-2

#хочуфоткати

Літературний вечір

Кейс рум

Засідання сектору Студентської ради ХНМУ

Редакція.....С. 18-19

Хутір як центр Всесвіту

О. Озеркіна.....С. 20

Смех и слезы в пьесах Шекспира

Р. Вороніна.....С. 21

Рок-н-Ролл — стиль життя

Т. Бабак, В. Войтюк.....С. 22

О Пасхе, кроликах, яйцах и куличах

С. Крюкова.....С. 23

Анонси подій,

Вітання з днем народження

.....С. 24

Бібліотечна скарбниця:

по сторінках рідкісних та цінних видань

Тетяна Костюкевич

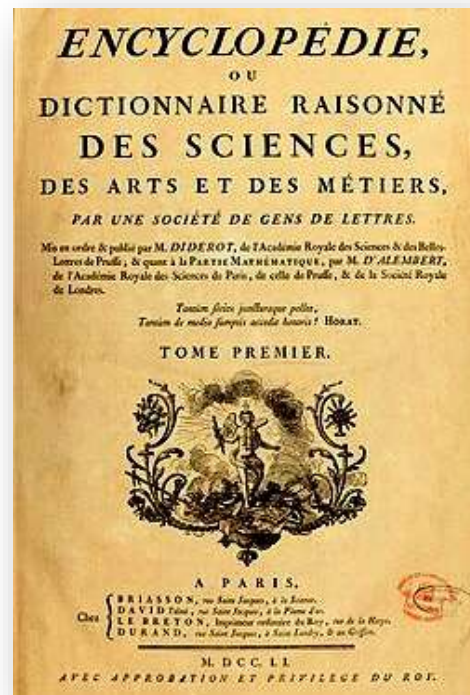
Бунтарська «Енциклопедія» епохи Просвітництва

Мої вітання шанувальникам «Бібліотерапевта». У цьому випуску хочу розповісти про енциклопедію, яка мала дуже великий вплив на загальноєвропейську просвіту. Її автори були переконані, що забобони і деспотизм роблять землю нещасною, і вірили, що «Енциклопедія» зуміє витягнути людей з принизливого стану, в якому вони так довго перебували, навчить як змінити своє життя відповідно природним законам. Сторінки цієї енциклопедії стали трибуною для прогресивних вчених, філософів та об'єднали їх у боротьбі за майбутнє.

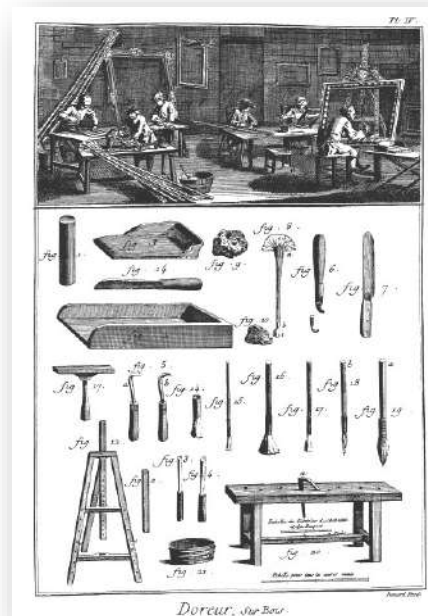
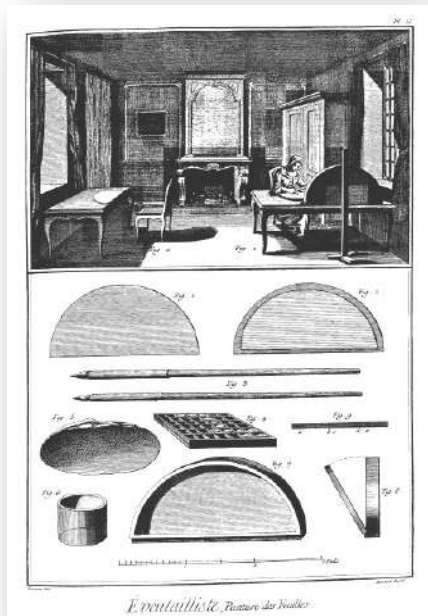
Так от — епоха Просвітництва стала однією з ключових епох в історії європейської культури, пов'язаної з розвитком наукової, філософської та суспільної думки. В основі інтелектуального руху цієї епохи лежали раціоналізм

і вільнодумство. Розпочавшись в Англії під впливом наукової революції 17 ст., цей рух розповсюдився на Німеччину, Францію та інші країни Європи. В епоху Просвітництва відбувалося зречення від релігійного світорозуміння і звернення до розуму як до єдиного критерію пізнання людини та суспільства. Вперше ставилось питання про практичне використання досягнень науки в інтересах суспільного розвитку. Вчені нового типу намагались розповсюджувати знання, які не повинні бути привілеєм виключно купки обраних, а повинні бути доступними усім і мати практичну користь.

Прогрес в точних науках в цей період був вражаючим. У всіх областях техніки один за одним ширилися нові відкриття, які рушили релігійні догми та забобони. З'явилася нова техніка, нові вина-

ходи (молотарка, прядильна машина, локомотив, повітряна куля та інші). В області медицини до знарядь лікаря додалися нові інструменти та методи діагностики.

Гравюри з енциклопедії

Чисельність відкриттів та досліджень, систематизація знань ускладнювало задачу складання енциклопедій, які б відобразили всі накопичені знання. Тому з друку виходить чимало різнопланових словників: толкових, нормативних, «реальних» (з природничих та прикладних наук) та інших. Це «Великий історичний словник» абата Л. Морері (1643-80), «Історичний і критичний словник» П. Бейля (1647-1706), «Технічний лексикон, або Загальний англійський словник мистецтв і наук» Дж. Харрисона (1704), «Циклопедія, або Загальний словник мистецтв і наук» Е. Чемберса (1728). Особливо виділявся виданий в 64-ох томах «Великий повний універсальний лексикон наук і мистецтв» видавцем Цедлером (1732-1750). Якщо розглядати кожен з цих довідників окремо, то кожен з них був передовим для свого часу і всі вони стали стартовою сходинкою для появи епохальної, найбільш прогресивної та одночасно скандальної — **«Енциклопедії, або Толкового словника наук, мистецтв та ремесел»**. Це був найуспішніший проект свого часу. Засновником та ідейним натхненником видання був Дені Дідро (1713-1784) — один із найвидатніших просвітителів 18 ст.

Дідро розпочав свій творчий шлях з бунту проти релігійної догматики. Він пише ряд богохульних робіт, за що його засуджують на три місяці арешту у вежі Венсенського замку, де і виникає задум грандіозного енциклопедичного видання, на сторінках якого він дасть бій теологам і схоластам з усіх областей знань. Ще в ув'язненні Дідро складає план енциклопедичного словника і, звільнившись, розпочинає роботу по залученню до співробітництва у виданні «Енциклопедії» передових вчених, філософів, письменників. Йому вдалося залучити майже всіх представників просвітницьких думок Франції: Вольтера, Гольба-

ха, Монтеск'є, Конділ'яка, Маблі, Дюмарсе, Мармонтеля, Руссо та інших. Історія дала їм гучне ім'я — Енциклопедисти. Редактором «Енциклопедії» стає математик і філософ Ж.Л. д'Аламбер. Вольтер в численній переписці з широким колом своїх прихильників розповідав та рекламував «Енциклопедію».

Дідро ставить ціль — видання великої всеохоплюючої праці, яка поєднує всі завоювання та досягнення розуму за останній час. Повна назва проголошувала: **«Енциклопедія або Систематичний словник наук, мистецтв і ремесел, вибрані з кращих авторів і особливо з англійських словників товариством вчених і розміщених по порядку, Дідро і — в розділі математики — д'Аламбером»**.

«Ціль Е. — об'єднати знання, розсіяні по поверхні земній, викласти їх в загальній системі для людей, з якими ми живемо, і передати їх людям, які прийдуть за нами: щоб праця минулих віків не була марною для віків майбутніх, щоб наші нащадки, ставши освіченішими, стали також добродішними і щасливими, і щоб ми могли померти в свідомості виконаного перед людством обов'язку».

З 1751 по 1780 рік видання «Енциклопедії» налічувало 35 томів, містило 71 818 статей та 3 129 ілюстрацій, включало повне зібрання знань і просвітительських доповідей про природу, суспільство, науку та мистецтво.

Уже з виходом перших томів енциклопедичного словника старе феодально-монархічне суспільство показало, що не збирається віддавати свої устої.

Енциклопедисти доводили важливість освіти і виховання. Велике значення відводилось ролі праці у створенні матеріальних благ. Володіючи знаннями та заробленими матеріальними благами, людство має змінити сус-

Дені Дідро
(1713-1784)
Портрет роботи Ван Лоо,
який Дідро не визнав схожим

Жан Лерон Д'Аламбер
(1717-1783)
Портрет роботи М. К. де Латура, 1753

пільство на краще. А ще автори «Енциклопедії» піднімали питання про неправомірність митних законів дворянства, зловживання в судовій системі, закликали до рівності, були проти работоргівлі, колоніального завоювання земель Францією.

Так, це вже підстава для зміни системи! Як тут не наклеїти гнів влади? Особливо палко Енциклопедисти клеймили релігійний фанатизм. За це авторів статей переслідували і кидали до Бастилії. За королівським наказом перші два томи «Енциклопедії» в 1752 році були заборонені та спалені, але репресії не зупинили просвітителів, і вихід наступних томів продовжувався.

Енциклопедичний словник отримав славу головного розсадника свободолюбства, а ідейний натхненник, видавець Дідро — вождем опозиційної Франції. В 1759 році видання «Енциклопедії» заборонили, а випущені томи вилучали. Подальший вихід словника був нелегальним. Робились спроби показати Королю привабливість і користь «Енциклопедії».

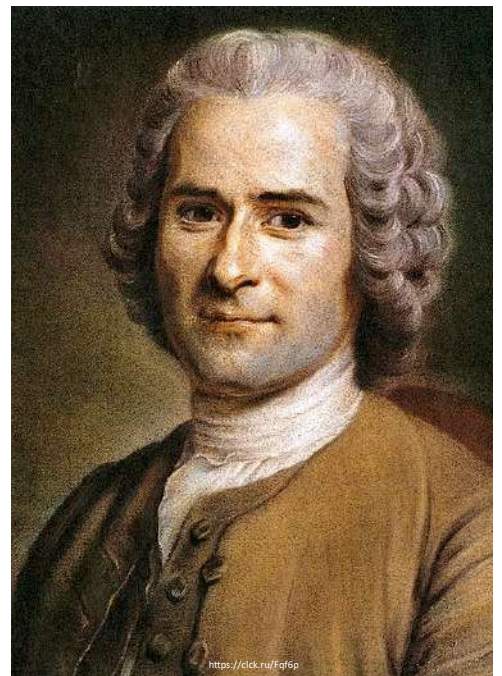
Не витримавши напруги переслідування, автори залишали скандальне видання. Пішов редактор д'Аламбер, Руссо, але Дідро стримав свою обіцянку завершити видання словника. В 1765-1772 роках передплатники одержали всі 17 томів основного тексту і 11 томів ілюстрацій. Дідро віддав «Енциклопедії» 20 років свого життя, її видавництво було його науковим та громадянським подвигом.

Успіх «Енциклопедії» був шалений. Перше видання вийшло друком в 30 000 примірників, і видавець, витративши на друк 1 158 ліврів, заробив 2 630.

В 1774 році вже було чотири іноземних переклади. Не зважаючи на утиски та відверті репресії, «Енциклопедія» перевидавалась.

Ось така історія про «бунтарську» енциклопедію. Здавалось, черговий довідник, але з'явився він в Просвітницьку епоху і зробив свою справу. Промені просвіти нарешті прорвались через завісу мороку феодалізму. Хоча й була визнана концепція споконвічної добродетності людини, але руйнівні інстинкти знайшли вихід в кровавій Великій Французькій революції, яка розгромила феодалізм і заснувала панування більш прогресивного буржуазного ладу.

Ще на додаток — принципи епохи Просвітництва, які підтримували автори «Енциклопедії», лягли в основу американської Декларації незалежності і французької Декларації прав людини і громадянина — найважливішого документу Великої Французької революції, визначаючого індивідуальні права людини. Декларація була прийнята Національним установчим зібранням 26 серпня 1789 року.

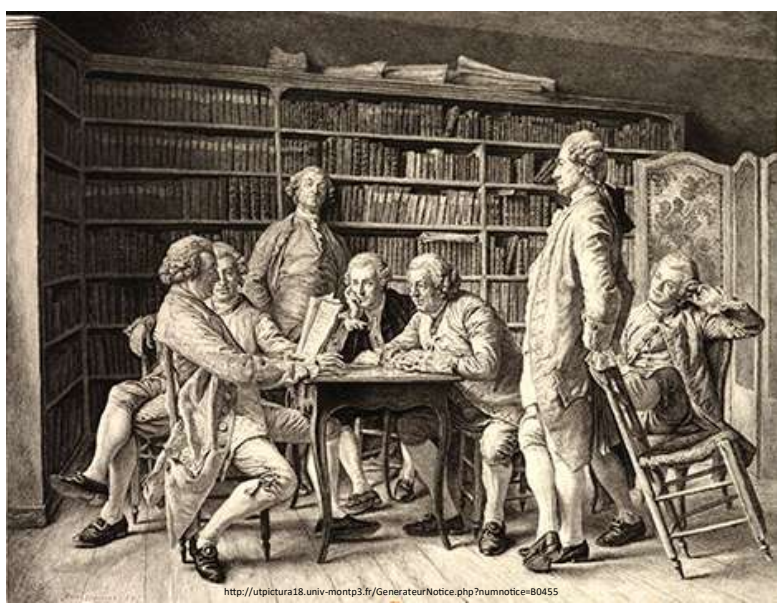
Жан-Жак Руссо
(1712-1778)

Портрет роботи М.К. де Ла Тура, 1753

Вольтер
(1694-1778)

Портрет роботи Ніколя де Ларжильера, 1718

Картина «Енциклопедисти. Читання у Дідро»
Художник Е. Мейсоньє

Використані джерела:

1. Александер Ф. Век просвещения / Ф. Александер, Ш. Селесник // Человек и его душа: познание и врачевание от древности и до наших дней : пер с англ. – Москва, 1995. – Гл. 8. – С. 161-199.
2. Дидро и энциклопедисты [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://istlit.ru/txt/litzar18/13.htm>
3. История зарубежной литературы 18 века. Страны Европы и США / под ред. В. П. Неустроева. – Изд. 2-е, испр. и доп. – Москва : Издательство Московского университета, 1994. – 408с.
4. Энциклопедия // Энциклопедический словарь. Т. 80. – Эфронь. – С.-Петербург : типография Акц. Общ. Брокгаузъ-Эфронь, 1904. – С. 877-882.

Читання зі смаком

Регіна Вороніна

Квітень з жіночим обличчям

Особисто для мене весна починається з квітня. Не зважаючи, сніжна погода чи вже світить сонечко. А ще цей весняний місяць нагадує мені характер жінки — то з проявами лагідного поводження до оточуючих, що створює радісний настрій, або холодну стужу, коли кожен вихід на вулицю перетворюється на подвиг чи нагадує тяжку битву.

Жіночі настрої змінюються скоріше, аніж аркуші у відривному календарі. Так само й днини у квітні, за один день погода може змінити тричі — зранку дощ, в обід сонечко світить яскраво, а під вечір може й засніжити. Але це ВОНА, неповторна та єдина, що буде з нами при будь-яких обставинах.

Історії Міли Іванцової асоціюються тепер саме з квітнем. Не тільки тому, що саме я прочитала цього 30-денного періоду, а й тому, що я утвердилась у власній думці — жінка буває різна, її доля непередбачувана, але вона завжди залишається жінкою — такою, що подолає все! З сумом у серці, але з посмішкою на вустах. Бо це її природа, так само, як за березнем буде йти квітень, з року в рік.

Іванцова М. Теплі історії про радість і сум
/ Міла Іванцова. – Київ : Брайт Стар Паблішинг, 2015. – 131 с. – [С. 19-24].

Уривок з твору:

... Коли ми з Оксаною вчилися у школі, то мені набагато легше давалося написання творів і переказів, а їй — розв'язання... математичних задач зі збірки Сканаві. Напевно, через це й долі наші склалися по-різному, якщо говорити про фах. Після інституту я спочатку викладала у школі, а рік тому, коли донька отримала атестат, попрощалась з народною освітою й знайшла роботу в редакції журналу. Там помалу звикала до плюсів і мінусів мого нового філологічного втілення...

Паралельні та доволі неоднакові життєві дороги все ж таки інколи перетиналися. То ми спілкувалися в Інтернеті, то ділилися

новинами по телефону, час від часу зустрічалися в затишній кав'ярні — «перетерти» останні новини...

Каламбур полягав у тому, що дівоче прізвище Оксани було Джола. Наголос у ньому ставили хто на першому складі, хто на другому, але Бджолою її дражнили ще з дитинства. Ось і маєш...

Опівночі того дня... на мене найшов вірш. Він сам затуркотів ритмом у голові, вимагаючи, щоб його записали, і я, вхопивши ручку, настрочила цілу сторінку тексту на обкладинці доньчиного зошита. Ішлося в ньому і про кохання, і про біль, і про невмирущу жіночу віру в того самого, єдино-

го, хто все ж таки десь існує, призначений силами небесними лише тобі... Хотіла зателефонувати подрузі та прочитати, але час був пізній, і я переслала їй того вірша е-мейлом. Промайнув неповний рік... І ось тепер ми з нею збираємося на бал. Тому що рік тому, прочитавши мій вірш, вона роздрукувала його, вклала в конверт і надіслала на той літературний конкурс для участі в номінації «Пісенна лірика». І лише тиждень тому вона зізналась мені в цьому, бо ось-ось мали визначити переможців.

— Твій псевдонім — Катя Бджола. Запам'ятала?

— Ти з глузду з'їхала? Який конкурс? Яка бджола?!

А п'ять днів тому мені зателефонували й запросили на нагородження номінантів...

І ось деренчить домашній телефон, я одночасно хапаю слухавку й театральну сумочку, але чую незрозумілий набір звуків:

— Е-е-у-у-и-а-о-а!

— Що?!

— Е-е-у-у-и-а-о-а!

— Оксано, це ти?! Ти приколюєшся? Мені виходити?

— Ме-е у-у-и-а-ж-о-а!

Я завмерла, відчуваючи тривогу. Але раптом сигналом SOS запіпікала мобілка. «МЕНЕ УКУСИЛА БДЖОЛА. ЗА ЯЗИК» — прочитала я, ще не поклавши слухавку...

До Оксанчиного будинку було неповні дві зупинки. Я бігла у черевиках на високих підборах, притримуючи довгу вечірню чорну сукню з відкритою спиною, яку прикривав білий тонкий шарф... На ходу намагалася викликати медичну допомогу, перестрибувала бордюри... Раптом біля світлофора я побачила «швидку», що саме зупинилася пропустити пішоходів. А ще я помітила здивовані очі лікаря...

— Врятуйте людину!

— Що сталося? Вам погано? —

спитав лікар, не надто серйозно сприймаючи такий виклик.

— Бджола, бджола вкусила за язик! Вона задихнеться! — кричала я, вчепившись однією рукою в сидіння й стукаючи театральною сумочкою лікаря по коліну...

...Подруга теж була у вечірньому вбранні — бордова декольтована оксамитова сукня... накладні нігті в тон сукні та високі підбори доповнювали картину, але... старанно зроблений макіяж розпливався на опухлому обличчі, яке й без того пішло червоними плямами. Це було схоже на кадр із голлівудського фільму жахів.

Перший отямився лікар — він поставив на стіл свій кейс, відкрив його і, зламавши ампулу, почав набирати у шприц якісь ліки...

...Щороку у цей день ми збираємось разом, аби відсвяткувати чергову річницю Оксанчиного спасіння, моєї «золотої» статуетки переможця конкурсу...

І ми вкотре в ролях переказуємо Ольусьці ту страшну історію, а вона слухає — то робить перелякані круглі очі, то сміється, хоча знає все наперед.

— ...і в останню мить перед виходом вирішила ковтнути соку з відкритої пачки! — знову повторює Оксана, показує руками, як

вона це зробила, а потім виразно відкриває рота, вирячує очі та хапається за шию.

— А я, зморений зміною, раптом бачу в літніх сутінках серед звичайних пішоходів якусь жінку, що ніби впала на нашу вулицю з іншого століття... але ж як вона колотила мене по коліну своєю театральною сумочкою! Ні, колишні благородні пані були не настільки рішучими!

А ще, за традицією, ми вмикаємо диск, аби послухати пісню, на яку невдовзі перетворився мій вірш-переможець. За нею звучать інші пісні, написані останніми роками на мої вірші. Так дивно змінилось життя... Я — поета, пишу слова до пісень, що лунають по радію. Мій чоловік — лікар. Ольуська закінчила інститут. А Оксанка загадковим голосом обіцяє незабаром познайомити нас із серйозним чоловіком, поруч з яким їй зовсім не бажається крутитися невтомною бджолою, а хочеться розслабитися...

Однак для мене й досі залишилося загадкою: що роблять у багатомільйонному місті бджоли? А може, вони спостерігають за нами й тишком-нишком улаштовують наші долі?

Кладязь книжкової мудрості

«Единственно, что врожденно людям — это любовь к себе. И цель жизни каждого человека есть счастье! Из каких же элементов складается счастье? Только из двух, господа, только из двух: спокойная душа и здоровое тело. О том, как сохранить здоровье, вам скажет любой хороший врач. А как достичь душевного спокойствия...»

Булгаков М. Жизнь господина де Мольера / Михаил Булгаков.
— Санкт-Петербург : Кристалл, 2002. — 192 с. — [С. 27].

Відданість бібліотечній справі

Интервью брали:
Ирина Жук

Татьяна Белякова

К юбилею Аллы Ивановны Журавель

11 апреля исполнилось 80 лет одному из опытейших сотрудников, можно сказать, старожил нашей библиотеки — **Алле Ивановне Журавель**.

В преддверии этого события мы взяли у неё интервью, попросили рассказать о жизненном и профессиональном пути.

— Алла Ивановна, Вы много лет отдали работе в нашей библиотеке, в этом году отмечаете юбилей. Расскажите читателям о себе, о своей семье.

— Мои родители родом из Винницкой области. Папа — военный, служил в пограничных войсках, я и родилась в посёлке Первомайский Ханкайского района Уссурийского края на пограничной заставе. В 1947 году он был назначен начальником МВД г. Ровно, и наша семья переехала в этот город, где я пошла в школу уже во 2-й класс. Мама — педагог, преподаватель физической культуры. В семье росли ещё два брата и сестра. После окончания 10-го класса поступила в Дубновское культпросвет. училище. Я всегда много читала, любила получать новые знания, поэтому решила связать свою жизнь с книгой.

— А как начиналась ваша трудовая деятельность?

— Работать я начала в 1956 году, мой трудовой стаж идёт с этого года. Десять лет трудилась в Центральной городской библиотеке Ровно. Была заведующей отделом обслуживания литературы

рой, также занималась комплектованием фонда.

Уже имея диплом об окончании училища, приняла решение учиться дальше. Два года обучалась на заочном отделении библиотечного факультета в филиале Киевского государственного университета и два года в Киеве — в филиале Харьковского института культуры. Государственные экзамены сдавала уже в Харькове, в Харьковском институте культуры, который окончила в 1970 году. Получила специальность библиотекарь-библиограф. В Харьков я перевелась, сменив фамилию Антонюк на Журавель — мой муж Владимир получил сюда направление на работу инженером после окончания вуза, и моя дочь Катюша родилась в нашем городе.

— Алла Ивановна, в Вашей трудовой книжке немного записей о местах работы, с 4 апреля 1972 года — сотрудник библиотеки Харьковского медицинского института...

— В 1972 г. пришла работать в библиотеку нашего университета, тогда — Харьковского медицинского института. Библиотека в те годы располагалась по адресу Сумская, 1. Приоритетов при выборе отделов не было, мне нравились все направления в библиотечной работе. Работала в отделе комплектования и обработки литературы, в то время в одном помещении находился мой и библиографический отде-

Алла Ивановна Журавель

лы, последним заведовала Галина Радута. Зав. отделом комплектования и обработки литературы была Буся Каплуновская, после ухода которой отдел возглавила я.

Алла Журавель
в Центральной городской библиотеке г. Ровно

Библиотекой в то время заведовала Светлана Ефимовна Фомина, проработала она до 1985 г. В 1979 г. она руководила переездом библиотеки с ул. Сумской, 1 в новое здание по адресу пр. Ленина, 4, корпус «Б» (ныне — пр. Науки). Это был трудоемкий и длительный процесс, сотрудниками проделана огромная работа по перемещению и расстановке фонда на новом месте. Фонд научной и особенно учебной литературы рос быстрыми темпами, невозможно было освоить все помещения сразу. Несколько лет трудно было организовать фонд научной литературы в новом книгохранилище — связано это было с монтажом сложной двухъярусной системы стеллажей. Обслуживание учебной литературой не прекращалось ни на день, а научные сотрудники, профессорско-преподавательский состав, аспиранты и другие категории читателей обслуживались в читальном зале научной литературы, он располагался в Главном корпусе на 3-м этаже — для нужд библиотеки благоразумно был отдан Конференц-зал, так как в читальных залах корпуса «Б» был расположен фонд учебной литературы.

В 1984 году в практику работы библиотек была внедрена Библиотечно-библиографическая классификация (ББК), весь фонд социально-экономической литературы и систематический каталог переводились на таблицы ББК, до этого мы использовали Универсальную десятичную классификацию (УДК) для всех видов изданий, ею пользуются во всем мире, и мы сегодня к ней вернулись.

С 1985 г. наш коллектив возглавила Изабелла Шакировна Иванова, начался новый этап в развитии библиотеки. Работа по комплектованию фонда продолжалась активными темпами.

В 1991 году мы получили первый компьютер в библиотеку,

первыми среди вузовских библиотек стали осваивать автоматизацию библиотечным процессом — создавать электронный каталог, картотеку много-экземплярной литературы, оформление подписки на периодические издания. Впереди были трудные 90-е, но работа не прекращалась, нами было сделано очень многое — это и освоение новых помещений для организации отдела обслуживания учебной литературой с собственными фондами, и открытие зала медицинских периодических изданий, и многое другое... В 2006 году отдел, которым я руководила, был разделен на два: теперь у нас есть отдел комплектования документов и отдел научной обработки документов и организации каталогов, правильное и своевременное разделение функций.

В 2008 году я ушла с заведования, передав эстафету молодому поколению — своей ученице, грамотному и ответственному сотруднику — Оксане Неговеловой, сейчас она — заместитель директора, а отдел возглавляет Оксана Борисова, молодой и перспективный специалист.

— Расскажите о сотрудниках Вашего отдела, с которыми трудились плечом к плечу долгие

годы. Многие, наверное, стали для Вас не только коллегами, но и подругами в жизни?

— Да, я с благодарностью их вспоминаю. Клавдия Ефимовна Удовиченко — главный библиотекарь, комплектатор. Более половины нынешнего фонда сформировано благодаря её компетентности и трудолюбию. Комплектование в те годы осуществлялось по тематическим планам, днём комплектования был вторник. Основным местом комплектования являлся Библиотечный коллектор, магазины «Академическая книга», «Медицина», «Высшая школа». Также Клавдия Ефимовна осуществляла ежегодную подписку периодических изданий, поступающих в библиотеку. В 80-90-е годы получали большие партии многоэкземплярной учебной литературы, научной медицинской, общественно-политической и художественной литературы.

Лариса Валентиновна Бочарова — главный библиограф, систематизатор, многие годы мы работали вместе. Систематизировала общественно-политическую и художественную литературу, вела систематический каталог, технически обрабатывала и тиражировала карточки на книги.

И. Жук, О. Неговелова, О. Верещака, В. Волошина, Л. Бочарова, К. Удовиченко
В центре А. Журавель

Долгие годы работы связывали с сотрудниками других отделов библиотеки — Нелли Алексеевной Медведевой (зав. отделом обслуживания научной литературой), Ольгой Ивановной Чумаковой (зав. отделом обслуживания учебной литературой), Лидией Ивановной Майоровой (сотрудником отдела обслуживания учебной литературой). Многие сегодня на заслуженном отдыхе, а кого-то уже нет с нами...

Вспоминаю и многих наших докторов, преподавателей. Часто приходили к нам в библиотеку, общались с нами, присылали своих учеников известные ученые-педагоги Любовь Трофимовна Малая, Тамара Трофимовна Чёрная, Николай Григорьевич Богдашкин, Станислав Фёдорович Зубарев, Иван Григорьевич Митасов и многие другие.

— Алла Ивановна, какие интересные моменты Вы вспоминаете о работе своего отдела?

— Литературы получали очень много, и работы было много. Кроме библиотекарей, работали помощники — абитуриенты, зарабатывали стаж, чтобы поступать в вуз — такая была практика в 80-е годы. Некоторые из них работали 2-3 года, пока не становились студентами медицинского вуза, атмосфера в коллективе всегда была у нас дружелюбная. Многие из них, став студентами,

А. Журavelь, Н. Медведева, Л. Бочарова (сидит)

а потом и врачами, приходили к нам в гости. Со многими дружим по сей день, а к некоторым приходим уже как пациенты...

— Кроме профессиональной была ещё и общественная жизнь. Расскажите немного о ней.

— Мы всегда с сотрудниками библиотеки принимали участие в общественной жизни университета, работали агитаторами во время выборных кампаний, летом ездили собирать урожай в колхозы, участвовали в работе добровольных народных дружин — ДНД. В институте часто проводились субботники, в которых мы тоже принимали участие. Я и сейчас принимаю посильное участие в волонтерских проектах библиотеки.

— Алла Ивановна, за многие годы жизни и трудовой деятельности Вами накоплен большой опыт, которым Вы с удовольствием делитесь с новыми поколениями библиотекарей, за что Вам огромная благодарность. Желаем Вам долгих и благополучных лет жизни, благодарных учеников, чтобы Ваш жизненный и профессиональный опыт конвертировался в новые перспективы и достижения. Пусть за Вашим хлебосольным столом собираются друзья, дети, внуки — с хорошим настроением, добрыми пожеланиями во все времена!

Харків медичний

Світлана Кравченко

Лариса Скрипченко

Ілля Ілліч Мечников

Розташований в самому центрі міста провулок, що з'єднує майдан Конституції та вулицю Пушкінську, носить ім'я лауреата Нобелівської премії Іллі Мечникова.

Засновник імунології, видатний біолог, ембріолог, мікробіолог та патолог, почесний академік РАН, лауреат Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини **Ілля Ілліч Мечников (1845-1916)** народився на Харківщині в селі Іванівка Куп'янського повіту. Вивчивши самостійно за другий рік навчання предмети другого, третього та четвертого курсів, закінчив фізико-математичний факультет Імператорського Харківського університету і у 19 років отримав диплом. Ще під час навчання в університеті майбутній лауреат почав займатися наукою.

15 жовтня 1888 р. вчений переїхав до Парижу, де очолив лабораторію у заснованому Луї Пастером інституті. Там він пропрацював 28 років [1].

Випускник Імператорського Харківського університету став видатним біологом і фізіологом, засновником еволюційної ембріології. Ілля Мечников відкрив світу явище фагоцитозу і внутрішньоклітинного травлення, першим обґрунтував наукову геронтологію. Вчений створив нову теорію запалення як активної захисної реакції організму проти шкідливих елементів, зокрема патогенних бактерій. За створення теорії імунітету в 1908 р. Ілля Мечников та Пауль Ерліх були удостоєні

Нобелівської премії. Вивчаючи сифіліс, холеру, тиф, туберкульоз, професор виявив антагонізм у боротьбі між різними видами мікроорганізмів і передбачив можливість використання цього процесу у боротьбі з інфекцією [2].

В останні роки життя Ілля Мечников працював над проблемою довголіття і навіть заснував з цього приводу міждисциплінарний напрямок — ортобіотику. «Наш вік — це вік наших артерій», — казав вчений. Він вважав, що смерть, яка настає раніше 120 років — передчасна і є результатом поганого способу життя, і сподівався, що наука зуміє домогтися нормальної тривалості (приблизно у 150 років) [2].

Ідеї Іллі Мечникова дали поштовх розвитку досліджень у багатьох біологічних та медичних науках. Його ім'я присвоєно університетам, науково-дослідним установам, лікарням, у Харкові це — Харківський НДІ мікробіології та імунології. У 2005 р. в нашому місті видатному вченому встановлено пам'ятник.

Ілля Ілліч Мечников
(1845-1916)

Використані джерела:

1. Коровкин В. С. Роль Мечникова в развитии учения о туберкулезе / В. С. Коровкин // Проблемы туберкулеза и болезней легких. — 2004. — № 6. — С. 60-64.
2. Петрова З. П. Мечников Илья Иллич // Вчені Харківського державного медичного університету / за ред. акад. А. Я. Циганенка, Харків. — 2003. — С. 440-442.

Харківський НДІ мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова НАМН України

Вера Вискова

Бекетовские особняки. Часть 2

Наша экскурсия «Бекетовские особняки» продолжается.

Следующим, что мы посетили стал спроектированный Алексеем Николаевичем Бекетовым дом купца И.Е. Игнатищева (1912-1914 гг. постройки), ныне один из корпусов Художественного музея (ул. Жен Мироносиц, 11). Особняк интересен тем, что его планировка основана на довольно распространенной в то время коридорно-анфиладной схеме. А витраж на лестнице очень напоминает тот, что находится в доме самого Бекетова.

А ещё одно здание на улице Жен Мироносиц, 13 — это дом Алчевских. Особняк спроектирован как небольшая вилла-дворец в итальянском стиле, окончанием строительства которого в документах значится 1893 год. Особ-

Дворец культуры ГУВД Харьковской области

няк имеет характерный для итальянского палаццо асимметричный легкий контур при минимальном количестве ренессансного декора.

Сейчас в здании размещается Дворец культуры ГУВД Харьков-

ской области (также известное как ДК милиции). К сожалению, оригинальное оформление внутри помещений почти не сохранилось после ремонта и реставрации, и фотографировать там нам не разрешили...

Художественный музей
Фасад

Художественный музей
Анфилада комнат

Дворец культуры ГУВД
Харьковской области

Хроніка подій

МЕТОДИЧНІ СЕМІНАРИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ УНІВЕРСИТЕТУ

9 квітня пройшов методичний семінар «Представництво у цифровому просторі як складова бренду науковця», організований науковим відділом і Науковою бібліотекою для співробітників ХНМУ. З вступним словом звернувся до учасників проректор з наукової роботи проф. В.В. М'ясоєдов, зазначивши актуальність теми семінару. Доповідачі — директор Наукової бібліотеки І.В. Киричок та зав. відділом С.А. Кравченко розглянули ключові моменти щодо написання статті до міжнародних журналів, якими мають бути її структура, обсяг, пристатейна бібліографія, звернули увагу на вибір журналів за квартілями, створення авторських профілів у спеціалізованих наукових сервісах тощо. Захід зібрав понад 100 науковців університету.

24 квітня відбувся семінар «Академічна доброчесність як складова бренду науковця», який зібрав понад 80 учасників. Відкрив семінар, як належно, проректор з наукової роботи проф. В.В. М'ясоєдов, зробивши акцент на важливих складових академічної доброчесності науковця, заходах запобігання її порушення. У доповідях заст. директора Наукової бібліотеки Т.Б. Павленко та головного бібліотекаря В.М. Борзенкової розглянуто ознаки хижацьких видань і заходи запобігання публікацій в них, як в ХНМУ здійснюється перевірка текстових документів на правомірність запозичень і як інтерпретувати отримані результати, як оформити списки використаної літератури з акцентом на Vancouver style, прийнятий в ХНМУ.

НАШІ ГОСТІ

3 квітня до Наукової бібліотеки завітали колеги Валентина Муравйова (Книжкова палата України ім. Івана Федорова, Київ), Надія Олефір та Тетяна Максимова (Полтава) у супроводі Марії Чергинець (ХДНБ ім. В.Г. Короленка) — учасники семінару, присвяченого складним випадкам індексування ресурсів за УДК, який проходив 2-3 квітня у ХДНБ ім. В.Г. Короленка.

Керівництво нашої бібліотеки провело ознайомчу екскурсію для колежанок, обговорювали актуальні питання, гості ділились враженнями про побачене й залишили їх у книзі відгуків!

15 та 22 квітня до нас завітали колежанки з ХДНБ ім. В.Г. Короленка. Заступник директора нашої бібліотеки Оксана Красюкова і учений секретар Наталя Гаєва провели для них ознайомчу екскурсію. Їх цікавило все — від ідеї до результатів реорганізації бібліотечного простору в нашому університеті. Колеги були вражені можливостями, наданими університетом для студентів у навчанні та реалізації творчих задумів, про що й написали у книзі відгуків!

17 квітня наша бібліотека зустрічала нащадків відомих судових медиків, професорів нашого університету М.С. Бокаріуса та його сина М.М. Бокаріуса. До нас завітали онук М.М. Бокаріуса — Сергій Бокаріус з сином Миколою Бокаріусом, які сьогодні мешкають у США.

З великою зацікавленістю вони ознайомились з книжковою та віртуальною виставками, присвяченими ювілейним датам їх предків, пройшли бібліотечним комплексом, ознайомились з роботами співробітників ХНМУ в Художній галереї. Сергій Бокаріус зі своїм сином висловили вдячність за збереження традицій школи судово-медичних експертів й світлої пам'яті про їх знаних у світі родичів. У всіх залишились приємні враження від зустрічі й спілкування!

18 квітня до нашої бібліотеки завітали гості з Вірменії — учасники міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання судової експертизи та криміналістики» на чолі з к.м.н. Овсепяном Аргамом Норайовичем, директором Національного бюро експертиз Республіки Вірменія, завідувачем кафедри судової медицини Вірменського медичного інституту.

Відвідали з екскурсією оновлений бібліотечний комплекс і Галерею мистецтв ХНМУ, де представлені роботи співробітників університету. Цікавою для них стала літературна виставка до ювілеїв відомих судових медиків батька й сина Бокаріусів. Зацікавила наших гостей колекція робіт проф. В. О. Коробчанського, директора НДІ гігієни праці та профзахворювань, завідувача каф. гігієни та екології №1 ХНМУ.

22 квітня ми зустрічали гостей — учасників НПК «Психодерматологія: світовий досвід та практичні аспекти». Доктор медицини Mohammad Jafferany (каф. психіатрії та поведінкових наук Медичного коледжу Центрального Університету Мічигана, США) у супроводі співробітників кафедри дерматології, венерології та косметології ХНМУ пройшлись оновленим бібліотечним комплексом. Директор Ірина Киричок ознайомила гостей з можливостями і ресурсами бібліотеки, особливостями обслуговування користувачів. І, як завжди, завершили екскурсію в Галереї мистецтв ХНМУ, розташованій в Науковій бібліотеці.

ШКОЛА БІБЛІОТЕЧНОГО ЖУРНАЛІСТА

17 квітня стіни Наукової бібліотеки приймали учасників VII Всеукраїнської школи бібліотечного журналіста (7ШБЖ). Яка проходила з 16 по 19 квітня за підтримки Харківського обласного відділення (філії) ВГО «Українська бібліотечна асоціація» і Школи практичної журналістики. У 7ШБЖ приймали участь 21 фахівець з 17 бібліотек (публічних, закладів вищої і шкільної освіти) восьми областей України (Донецької, Харківської, Дніпропетровської, Сумської, Херсонської, Черкаської, Миколаївської і Чернігівської).

Це був другий день Школи, і розпочався він з екскурсії оновленим інформаційно-бібліотечним комплексом ХНМУ, яку провела директор Наукової бібліотеки Ірина Киричок. Розповіла про історію створення такого масштабного структурного підрозділу університету, специфіку обслуговування користувачів, особливості зонування у читальних залах та електронні ресурси бібліотеки. І на останок демонстрації інноваційної соціокультурної діяльності бібліотеки Ірина Василівна розповіла про благодійний проект НБ ХНМУ «Світ у дитячих долоньках». Харківський національний медичний університет є центром волон-

терства в нашому місті, тому колектив бібліотеки не міг залишитись осторонь! Учасники 7ШБЖ долучились до проекту — надали канцтовари для реалізації творчого потенціалу малечі!

Команда нашої бібліотеки вже п'ятий рік веде активну видавничо-редакційну діяльність та підвищує рівень крос медійних навичок для популяризації власних ресурсів. Нам є чим поділитись з початківцями! Від редакційної колеги корпоративного видання «Бібліотерапевт» випускники 7ШБЖ минулих років Оксана Русанова та Катерина Кустова провели майстер-клас «Поради редакторів», докладно окреслили основні питання створення, наповнення редакційного портфелю за певними рубриками та важливість підтримки бренду. На заході була присутня вся редакційна колегиа «Бібліо-

терапевта», що дало змогу ширше відповісти на всі запитання від учасників 7ШБЖ.

Далі до слова перейшли вже знані майстри у створенні медійних продуктів — тренери 7ШБЖ:

- Вікторія Лужанчук «Візуалізація контенту : напрями та тенденції»
- Катерина Вірютіна «Інфографіка, інтерактивне фото, меми, комікси, відео, лонгриди, хмари слів: how to»
- Школа бібліотечного журналіста Антоніна Тищенко «Подкасти: методика створення та поширення».

Ознайомитися з інформацією, результатами та успіхами нового покоління журналістів з бібліотек України ви можете у соціальних мережах за хештегом — [#7всеукраїнськашбж](#)

БІБЛІОТЕЧНІ УРОКИ ДЛЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ

Завершено цикл бібліотечних уроків для вітчизняних першокурсників, участь у яких брали співробітники кількох підрозділів бібліотеки. Бібліотекарі розповіли про пошукові можливості сайту Наукової бібліотеки, Електронного каталогу і Репозитарію ХНМУ як корисних ресурсів для навчання та наукової роботи. Студенти задавали питання, які їх хвилюють та отримували від співробітників докладні відповіді

на них. Корисною була також інформація про структуру та правила користування університетською бібліотекою.

ЗНАЙОМИМО З ТВОРАМИ ПРО МЕДИЦИНУ

11 квітня співробітники нашої бібліотеки завершили щорічний цикл оглядів літератури «Талант писати про медицину», які регулярно проводяться для студентів-першокурсників. Студенти 1-го медичного факультету ознайомились з найкращими зразками світової художньої літератури про медицину. Вони упевнились, що медицина — це невичерпне джерело натхнення для письменників як з найдавніших часів, так і до сьогодні. Зустріч проходила в рамках занять кафедри суспільних наук, з якою університетська

бібліотека незмінно співпрацює з року у рік.

Багаж, який отримують майбутні лікарі на цих оглядах, буде корисним на їхньому непростому шляху до професійних вершин!

ЗБОРИ КОЛЕКТИВУ Й ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

26 квітня, напередодні свят, колектив нашої бібліотеки знов зібрався для обговорення подій та заходів, на яких побували колеги, нагальних питань у повсякденній роботі. Заступник директора Тетяна Павленко зробила цікаву доповідь «Дещо про інновації» та можливостях їх впровадження в бібліотечну практику. Про участь у Школі бібліотечного журналіста розповіла учасниця Оксана Козачок (16-19 квітня), Тетяна Белякова коротко ознайомила з VI Науково-практичним семінаром «Ad fontes: манускрипти в бібліотеках і архівах» (9-10 квітня) та XXIII Міжнародною науковою конференцією «Слобожанські читання» (17-19 та 22-23 квітня), сповненою по-

зитивними емоціями була розповідь Регіни Вороніної про IV Міжнародний форум молодих бібліотекерів УБА (11-12 квітня).

Збори завершила директор Ірина Киричок, привітавши колег з прийдешніми святами та побажаннями миру, злагоди й гарного відпочинку!

НЕ РОБОЧИМ МІСЦЕМ ЄДИНИМ...

Одним з елементів професійного розвитку фахівця є відвідування заходів, які мають на меті вирішення гострих вузько спеціальних питань. Для мене такою нагодою став **IV Форум молодого бібліотекаря (11-12 квітня)**, який проходив у рідному місті Харкові на базі Навчально-бібліотечного комплексу НЮУ ім. Ярослава Мудрого під гучним підзаголовком «Перезавантаження». Я дуже зраділа такій можливості — поспілкуватись з колегами та ознайомитись з їхньою креативною діяльністю.

Перший день, традиційно, розпочався з пленарного засідання та привітання усіх присутніх командою організаторів від Молодіжної секція УБА (Тетяна Борисова, Вікторія Польова) та від президії філіалу організації у Харкові — Людмила Глазунова. Особливим гостем Форуму став Олексій Чмир, державний експерт Директорату державної мовної політики. Серед доповідей пленарного засідання мені хотілось би виділити повідомлення Сергія Летучого «Нова бібліотека як відкритий інклюзивний простір», головна теза якого — організація івентів у бібліотеці та як зібрати круту команду для їх реалізації. Було наголошено на ролі кожного та чітке розподілення обов'язків.

Сесія «Промоція» вразила мене різноманіттям підходів, за допомогою яких можна приблизити книгу до користувачів, щоб вона стала їх постійним супутником на довгі десятиліття. Хедлайнери цього етапу Форуму: **Андрій Алієв** презентував свій спільний проект з інтернет-радіо Nikvesti.fm у доповіді «Бібліотечні аудіопідкасти як дієвий засіб промоції читання». Головний меседж — зацікавити потенційного користувача прийти до бібліотеки та взяти почитати книгу, почувши маловідомі факти про письменників у серії підкастів «BookHistory» чи захопитись про-

слуханим уривком з книги у рубриці «BookClub». Така форма промоції допомагає підвищити престиж читання та обізнаності у літературознавчому світі. Система передачі інформації — це не завжди знаки, що надруковані на папері. Говорити від імені книги можна й за допомогою рухів — саме таку думку підтвердила **Дана Пономаренко** у своїй доповіді «Читачі: книги не обов'язково мають бути паперові...», в якій докладно розповіла про організації та проведення перформансу, де дійовими особами стали студенти-хореографи та книги на одному щаблі. Виступів на сесії було багато, але ці вразили мене найбільше!

На другий день заходу я вирішила спочатку прослухати доповідь нашого білоруського колеги **Олександра Тарасевича**, у виступі він підняв особливо гостру проблему сучасного медійного простору — інформаційний шум та як він впливає на сприйняття молоді. Майстер-клас від колег з Американського дому у Києві показав мені, як початківцю з проведення івентів та їх просуванню, як обрати вдалий формат для певної категорії потенційних учасників заходу. Заключною яскравою ноткою для поціновувачів книги стала екскурсія до видавництва «Ранок» під влучною назвою — «Паперові скарби». Учасникам Форуму розкрили деякі секрети

видавничо-поліграфічного процесу створення друкованого дива! А наостанок розповіли як же функціонує логістична інфраструктура видавництва.

Загалом цей Форум відвідали представники України, Латвії, Білорусії, Румунії та США, що каже про об'єднання бібліотечно-інформаційної професійної спільноти на міжнародному рівні! Дякую УБА та Молодіжній секції за їх плідну роботу та можливість налагодження професійної комунікації на теренах українського медійного простору!

Регіна Вороніна

МІСЦЕ СТУДЕНТСЬКИХ АКТИВНОСТЕЙ — УНІВЕРСИТЕТСЬКА БІБЛІОТЕКА

MEDTECHNOLOGY

3 квітня в читальній залі Наукової бібліотеки пройшла репетиція одного з публічних виступів в рамках проекту **MedTechnology!** Цього разу студенти дискутували про допоміжні засоби для пересування людей з обмеженими фізичними можливостями.

ПІДГОТОВКА АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ ДО КРОК-2

EMSA (European medical student association) та **ASIMS Kharkov (Academic Society of International Medical Students)** знов збирають своїх членів в нашій бібліотеці!

Протягом квітня відбулись лекції для старших курсів англо-мовної форми навчання, спрямовані на розбір тестових завдань, які включені до програми Крок-2.

Перша лекція, 5 квітня, проходила з дисципліни «Психіатрія», до якої приєдналися декан 6-го факультету з підготовки іноземних студентів проф. В.М. Сінайко і його заступник Л.Д. Коровіна (викладачі кафедри психіатрії, наркології та медичної психології).

9 квітня відбулось інтерактивне заняття та розбір тестових завдань з теми «Гінекологія».

З 15 по 20 квітня пройшов цілий цикл інтерактивних занять.

А 25 квітня студенти заслухали лекцію від Павла Лебединця

«Physical & diagnostic examination in clinical neurology».

EMSA та ASIMS Kharkov постійно проводять в Науковій бібліотеці інтерактивні заняття для підготовки студентів до іспитів Крок, адже тут найкраща атмосфера для пізнання нового!

15 та 22 квітня відбулись майстер-класи, під дуже влучною назвою — «#хочуфоткати»!

Співробітники бібліотеки та студенти ХНМУ та мали змогу покращити такий необхідний у сучасному медійному середовищі скіл — фотографування. Секрети правильного та гармонійно збалансованого фото розкрила Катерина Данілова — студентка Харківського державного університету харчування і торгівлі.

#ХОЧУФОТКАТЬ

Захід відбувся завдяки сектору медіа-простору Студентського самоврядування ХНМУ!

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

Під назвою «Стояла я і слухала весну...», **12 квітня**, пройшов літературно-музичний вечір з циклу «Вишукана словесність ХНМУ» у форматі мужвувівської взаємодії, організований студентством разом з нашою бібліотекою. Серед гостей — викладачі ХНМУ — зав. кафедри, проф. Ганна Сирова та Вадим Ільїн, а також студенти з інших вишів Харкова. І як завжди — лунали власні поезії, пісні й вірші улюблених авторів... Невимушена й творча атмосфера, дружні стосунки й гарний настрій ... Час пролетів, наче мить...

КЕЙС РУМ

23 квітня, у Науковій бібліотеці ХНМУ відбулась зустріч **оновлено-го «Case Room»** від команди навчального сектору Студентської Ради ХНМУ. Учасники вчилися грамотно спілкуватися з пацієнтами, заповнювали аналоги історій хвороб та вміло розібрали 4 Кейса за наступними напрямками:

* психічне захворювання — Біполярний афективний розлад;

* Паразитарне захворювання — Шистосомоз;

* Внутрішня медицина — Функціональна диспепсія;

* Рідкісна патологія — Атрезія гімена.

Студенти проявили себе як талановиті діагности, отримали позитивні емоції від своїх успіхів та здобули нові знання за вищезгаданими напрямками!

ЗАСІДАННЯ СЕКТОРУ СТУДЕНТСЬКОЇ РАДИ ХНМУ

25 квітня, у одній з читальних залів Наукової бібліотеки відбулись збори сектору роботи з іноземними студентами Студентського самоврядування ХНМУ щодо організації та проведення «Ярмарку культур» благодійного заходу, який відбудеться на початку травня.

Представники з таких країн як Гана, Нігерія, Ліван, Єгипет, Індія, Азербайджан, Грузія, Таджикистан, Узбекистан, Китай обговорювали плани ініціативної групи — створення панелі для кожного земляцтва, з метою показати всю самобутність та красу багатонаціонального студентства нашого університету!

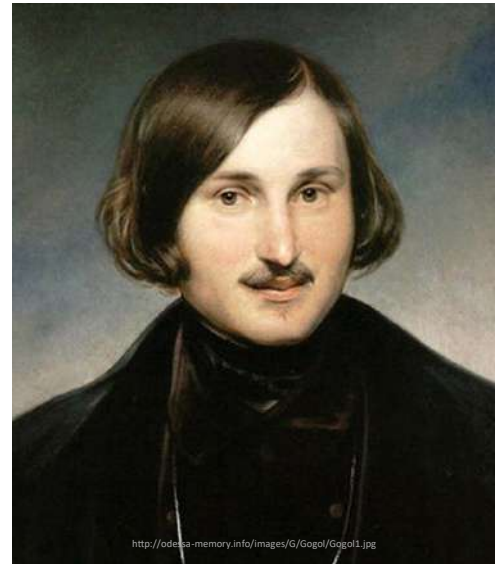

ХУТІР ЯК ЦЕНТР ВСЕСВІТУ (До 210-річчя від дня народження М.В. Гоголя)

В чому полягає заслуга перед Україною генія світової літератури Миколи Васильовича Гоголя? Перш за все, йому судилося народитися на нашій дивовижній землі. По-друге, Гоголь уславив на весь світ полтавську глибинку з культурною столицею у Диканьці як своєрідну серцевину українського всесвіту. Така увага до віддаленого селища не випадкова: матуся письменника, Марія Гоголь-Яновська, неодноразово навідувалась до диканської церкви з проханням до святого Миколая дати можливість мати дітей. Третій син, що врешті-решт вижив, отримав ім'я святого-покровителя — Миколай і на все життя зберіг містичний зв'язок із Диканькою. Змалку він увібрив у себе пісні, казки та бувальщини, на які так багата Полтавщина, а бурхлива українська історія вплела яскраві імена в родинне древо письменника: Гоголі-Лизогуби мали спільне коріння з видатними особистостями нашого минулого: гетьманами Михайлом та Петром Дорошенками, Іваном Мазепою, Яковом Лизогубом, Павлом Полуботком та іншими.

Народний фольклор, замальовки української старовини та чисельні побутові сцени надають життєвого імпульсу творам з двох перших збірок письменника: «Вечори на хуторі біля Диканьки» та «Миргород». У ранній гоголівській творчості неодноразово згадується таке самобутнє явище української народної культури, як ляльковий вертеп, вистава на популярні сюжети з євангельських притч. За традиціями цієї містерії побудовані деякі твори з «Вечорів...», наприклад, дієві особи оповідання «Ніч перед Різдвом» є типовими персонажами народного театру. Серед них дід, баба, кум, чорт, дяк, вередлива красуня, коваль, запорожець (в творі їх

навіть декілька) та цар (тут — цариця). Крім останнього персонажу, всі інші не мають відношення до привілейованого прошарку суспільства. Оповідач страшних і веселих бувальщин, пасічник Рудий Панько, хоч і добре знається в грамоті, теж веде свою розповідь простою народною мовою з характерними для українського селянина обертами: *«Це що за диковина: Вечори на хуторі біля Диканьки? Що це за вечори? І шпурнув у світ якийсь пасічник! Слава тобі господи! Ще мало обскубли гусей на пера та перевели ганчір'я на папір! Ще мало народу, усякого звання й наброду, перекаляло пальці в чорнилі! Надав же чорт і пасічникові потягтися слідом за іншими!»*. Тож, Микола Васильович не тільки з добрим гумором, але й з великою повагою ставиться до простої української людини, віддаючи їй перевагу у всіх хитросплетіннях своїх жартівливо-страхітливих історій. «Ніч перед Різдвом», «Страшна помста», «Майська ніч», «Сорочинський ярмарок», «Вечір напередодні Івана Купала» та інші — перлини літературного мистецтва, які неможливо було б створити без щирої любові до рідної землі та людей, що на ній живуть. І можна стверджувати, що не тільки Гоголь познайомив світ із Україною, вивів її з багатвікової культурної тіні, але й сама україн-

Портрет М. Гоголя
роботи Ф. Моллера поч. 1840-х рр.

ська земля прославила свого сина на його шляху до літературного визнання.

Якщо ви любите сміх не менш, ніж жахи, то творчість М.В. Гоголя дає для них чимало приводів, а ще це нагода відвідати абонемент художньої літератури нашої бібліотеки. Літературна спадщина Гоголя представлена в нашому фонді достатньою кількістю одномісних видань творів письменника та чотирьох-томним виданням «Н. Гоголь. Собрание сочинений».

Поспішайте приєднатися до кола любителів творчості Миколи Гоголя, визнаного класика світової літератури!

Ольга Озеркіна

СМЕХ И СЛЕЗЫ В ПЬЕСАХ ШЕКСПИРА

Зачастую герои пьес Уильяма Шекспира проживают жизнь, наполненную испытаниями, страданиями, иногда триумфом или же полным крахом... Но в каждом произведении представлен контраст человеческих эмоций — смех и слезы. Без смеха сквозь слезы нет трагедий Шекспира, а без слез радости немыслим «happy end» в комедиях гения!

Начнем, пожалуй, с одной из самых трагичных пьес писателя — «Ромео и Джульетта». Первая сцена — семейное торжество, где все пируют, танцуют и веселятся и естественно смеются. Герои встречаются друг друга, влюбляются... и узнают нечто ужасное — что их семьи враждуют. И так сладкие, яркие нотки веселья смешиваются с горьким привкусом соленых слез. Испытания стали спутниками юных героев, эмоции сменялись быстрее, чем читатель мог их до конца понять. Финал нам известен.

Таким же контрастом эмоций отличается трагедия «Гамлет». Смерть отца и скоропалительная свадьба матери стали для главного героя трудным испытанием. Появление призрака как апогей завязки конфликта, несет в себе две крайности — облегчение при встрече с яростью от истинной истории гибели короля от руки родного дяди Гамлета. Его друзья, Розенкранц и Гильденстерн также запятнаны предательством, а любимая — Офелия, дочь Клавдия,

разрываясь между любовью и долгом, вносит свою лепту в трагизм сюжета. На мой взгляд, все это обостряет мнимое безумие Гамлета: смех становится его постоянным спутником, маской ярости и жажды мести. Но внутри это поток отчаянья, невыносимой грусти... Гамлет позволяет себе быть самим собою только в минуты рассуждений на темы бытия.

С тем же трагическим финалом, но в обратном порядке по проявлению позитивных и негативных эмоций, построена канва сюжета трагедии «Отелло». После военных побед, главный герой встречает прекрасную Дездемону. Их любовь окрыляет, радость и смех в преддверии венчания. Но заговор и клевета омрачают счастливую совместную жизнь, что заканчивается чередой смертей.

Комедии «Сон в летнюю ночь» и «Двенадцатая ночь» начинаются сценами полными слез главных героев: Гермия в отчаянии от того, что отец не разрешает ей выйти замуж за её возлюбленного Лизандра; Орсино и Виола тужат, получив нехорошие вести о судьбе близких. В обоих случаях действующие лица пьес вынуждены пройти ряд испытаний, чтоб доказать свое право на счастливое завершение сюжета и с искренней улыбкой взглянуть в глаза любимых!

Предположительно портрет Уильяма Шекспира

В честь празднования юбилейной даты рождения знаменитого англичанина на абонементе художественной литературы представлена книжная выставка «Величнa мудрость простоты», лучшие произведения и литературно-критические материалы демонстрируют творческий путь и подтверждают звание лучшего поэта и драматурга всех времен. Приглашаем окунуться в мир феерии комедийно-трагической Вселенной Уильяма Шекспира!

Могу с уверенностью утверждать, что шекспировские пьесы универсальны, многогранны, порою просто гениальны, ведь они до краев наполнены вариативными линиями, каждый волен воспринимать их по-своему. Но только не безразлично, а с бурей страстей!

«Гамлет, принц Датский»
Иллюстрации к книге
Художник Савва Бродский

Регина Воронина

РОК-Н-РОЛ — СТИЛЬ ЖИТТЯ

13 квітня 2019 року весь світ святкує 65-ту річницю Всесвітнього дня Рок-н-ролу (World Rock-n-roll Day). Хоча в ООН так і не визнали його офіційним, але це не заважає його відданим фанатам відзначати це свято.

Рок-н-рол (від англ. Rock and roll — «гойдайся і крутись») — жанр популярної музики, який з'явився в Сполучених Штатах наприкінці 1940-х — початку 1950-х років. Музичний термін «рок-н-рол» був придуманий Аланом Фрідом, відомим диск-жокеєм з Клівленда, який багато зробив для просування нової музики.

Алан Фрід

Одного вечора він прокрутив в ефірі записи в стилі ритм-енд-блюзу і назвав його «рок-н-рол». Завдяки йому ритм-енд-блюз став доступним для всіх, зазвучав на повну силу та поширився по всьому світу. Так почалася нова епоха у світі музики, яка кинула виклик усталеним моральним засадам та сформувала новий образ життя й мислення. Рок-н-рол поєднав різні стилі американської музики: ритм-енд-блюз, бугі-вугі, кантрі і госпел. Це була музика свободи, яка об'єднала навколо себе величезну кількість людей. Запальні ритми та драйв наповнювали мелодії життям та емоціями.

Бібліотерапевт 2019 № 4(55)

Айк Тернер

Піаніст Айк Тернер і співачка Джеккі Бренстон першими записали пісню в жанрі рок-н-рол — «Rocket '88», а масової популярності цей жанр набув завдяки Біллу Хейлі та його запальній пісні «Rock Around the Clock». Королем рок-н-ролу вважають легендарного Елвіса Преслі, якого наслідують в манерах, рухах та одязі.

Елвіс Преслі

Група «The Beatles»

Саме рок-н-рол став джерелом зародження нових музичних стилів, серед яких поп-рок («The Beatles», «Queen»), психоделічний рок («Pink Floyd», «Deep Purple», «Led Zeppelin», «Black Sabbath»), панк-рок («Sex Pistols», «The Clash»), альтернативний рок («Nirvana», «U2», «Pearl Jam») та інші.

Рок-н-рол об'єднав навколо себе людей з усіх куточків світу, різних професій, різної віри, віку та подарував музику з потужним зарядом енергії та драйвом. Тому в цей день шанувальники рок-н-ролу збираються на фестивалях, концертах, влаштовують вечірки, обмінюються атрибутикою, платівками, дисками, а в музеях влаштовують виставки фотографій, інструментів, особистих речей музикантів. Тож вітаємо всіх любителів рок-н-ролу зі святом!

Тетяна Бабак,
Віта Войтюк

Група «Queen»

Група «Nirvana»

О ПАСХЕ, КРОЛИКАХ, ЯЙЦАХ И КУЛИЧАХ

Пасха, Песах, Великдень, Wielkanoc, Easter — эти названия относятся к празднику, который хоть и отмечается по-разному в зависимости от вероисповедания, но имеет единые корни. Ведь первостепенной идеей выступает для верующих прославление чуда Воскресения Христова. Так почему же столько различий в праздновании, датах и самом восприятии Пасхи и ее символов у разных народов?

Различия в трактовке символики православной и католической Пасхи продиктованы множественными наслоениями решений церковных Соборов и памятью о языческой вере народов. Возьмем хотя бы Пасхального кролика, приносящего яйца. Этот символ с недавнего времени непременно должен присутствовать на пасхальном столе (по мнению сладкоежек, обязательно в виде шоколадных фигурок). В Германии же образ кролика связан с именем языческой богини Ēastre. Дело в том, что кролик у некоторых германских племен выступал символом весны, возрождения всего живого. То же самое можно сказать о пасхальных яйцах. Яйцо во многих культурах является символом вечности, непрерывности жизни. Хотя популяризации данных образов способствовало сугубо литературно-художественное произведение. В XVII веке в од-

ном из многочисленных германских кюрфюрств (нем. *Kurfürst*, букв. германских кюрфюрств «князь-выборщик») был опубликован рассказ о кролике, который прятал сладкие подарки для детей. Маленьким читателям и их родителям эта задумка понравилась. Так древний языческий символ перерождения и вечной жизни окончательно закрепился в христианской традиции.

На греческом языке христианское празднование было и по-прежнему называется Пасха (по-гречески: Πάσχα), слово происходит от арамейского חַפְצָה (Пасха), родственного ивриту פֶּסַח (Песах). Слово первоначально обозначало праздник в память о еврейском Исходе из египетского плена.

В украинском языке, вероятно, в связи с темой Воскресения, Пасха получила название Великдень — Велик День, Праздник Праздников. Ведь Воскресение — это кульминация Страстей Христовых, которой предшествует Великий пост в знак смирения и покаяния.

Пасха и связанные с ней праздники — это подвижные праздники, они не имеют фиксированной даты в григорианском или юлианском календарях и следуют только за циклом солнца; дата Пасхи поэтому рассчитывается на основе лунно-солнечного календаря,

Фото Ирины Киричок

подобного еврейскому календарю. Интересно, что сам процесс вычисления праздничной даты разрабатывался церковнослужителями начиная с IV века. Разница в днях между еврейской и христианской Пасхой всегда одинакова.

Пасхальные обычаи по всему христианскому миру обычно включают в себя служение на рассвете, восклицание пасхального приветствия и украшение пасхальных яиц. Дополнительные обычаи, которые стали ассоциироваться с Пасхой и соблюдаются как христианами, так и некоторыми представителями других верований, включают охоту на яйца, поедание кулича, поминовение усопших. Насчет последнего отметим, что сам ритуал поминовения изначально не был обязательным, так как считалось что скорбь могла омрачить праздник. Согласно церковным канонам существуют отдельные дни для поминовения. Тем не менее, этот момент был пересмотрен в более жизне-радостную сторону. Ведь воскресение Иисуса из мертвых, которое символизирует Пасха, является одним из главных принципов христианской веры и дарит надежду на лучшее даже по ту сторону жизни. Воскресение утвердило Иисуса как могущественного Сына Божия и приводит в качестве доказательства того, что Бог будет праведно судить мир.

Светлой Пасхи вам, дорогие читатели!

София Крюкова

ЗАПРОШУЄМО ОЗНАЙОМИТИСЬ З ВИСТАВКАМИ:

«Безсмертя подвигу у пам'яті поколінь»

(8-9 травня — Дні пам'яті та примирення) — з **8 травня**

«Корифей української прози»

(170 років від дня народження Панаса Мирного (Панаса Яковича Рудченка), українського прозаїка, драматурга) — з **13 травня**

«Європейська підтримка»

(до Дня Європи) — з **19 травня**

«Лицар, літератор, людина»

(160 років від дня народження А. Конан Дойла, англійського прозаїка, автора детективних творів) — з **22 травня**

Місце експозиції: Абонемент художньої літератури Наукової бібліотеки (проспект Науки 4, корпус «Б»)

«До 150-річчя від дня народження Миколи Сергійовича Бокаріуса, батька, і 120-річчя від дня народження Миколи Миколайовича Бокаріуса, сина» — квітень-червень

«Надлишкова вага та ожиріння: наслідки» квітень-червень

«До 100-річчя з дня народження Малої Любові Трохимівни»

(«До ювілеїв видатних вчених ХНМУ») — **2019**

Місце експозиції: Читальна зала наукової літератури Наукової бібліотеки (проспект Науки 4, корпус «Б»)

Анонс

*Вітаємо співробітників бібліотеки
З ювілеєм та днем народження
у квітні!*

Журавель А.Лу.

Борзенкову Вікторію!

Бранцевич Наталю!

Вінокурову Іліну!

Гаєву Наталю!

Іваненко Сергія!

Контакти:

м. Харків,

пр. Науки, 4

тел. (057)7077209

моб. (097)9937709

e-mail: biblio-t@ukr.net

Редакційна колегія:

Киричок І.В. (головний редактор)

Русанова О.А. (відповідальний редактор)

Кустова К.М.

Гаєва Н.Д.

Вороніна Р.В.

